

„Knihovníctvo je služba verejnosti“

Rozhovor so Sylviou Neisser Kováčovou

Minulý rok bol pre vás významným z hľadiska ocenenia vašej práce – získali ste ocenenie Goetheho inštitútu Klaus-von-Bismarck Preis. No a začiatkom roka 2014 vás uviedli do Knihovníckej siene slávy za rok 2013. Ako vnímate takéto uznanie pracovného úsilia?

Samozrejme, že zrazu taký „pretlak“ ocenení veľmi poteší. Ani vo sne by ma nenapadlo, že z vyše 3 000 zamestnancov Goetheho inštitútu dostanem toto ocenenie práve ja. A bratislavskí knihovníci ma tiež veľmi prekvapili, hoci si myslím, že by si to ocenenie zaslúžilo mnoho iných kolegov, s ktorými som sa počas svojho doterajšieho profesionálneho života stretla.

Už vyše dvadsať rokov ste vedúcou informačného strediska a knižnice Goetheho inštitútu v Bratislave. Čo vy osobne považujete za svoj najväčší úspech na tejto pozícii?

Tých dvadsať rokov prešlo veľmi rýchlo a intenzívne. Otvorili sa nám nové obzory, očakávania mladšej generácie našich používateľov a technika nás posúvajú čoraz ďalej. Všetko sa zrýchľuje aj v našej profesii. Mala som možnosť veľa cestovať a spoznávať nové veci, ktoré som sa snažila preniesť do našej práce v Goetheho inštitúte. Súčasne som istý čas viedla Krajskú pobočku SSKK v Bratislave a táto pozícia mi umožňovala prinášať nové témy a nápady z prostredia nemeckých knižníc do našich na Slovensku. Veľmi sa teším, že to nebolo len z času načas, ale že sa to stalo našou programovou prácou a darilo sa nám pravidelne podporovať významné slovenské knižničné podujatia a vzdelávacie aktivity. Najviac ma vždy potešilo, ak sa niektoré dobré príklady podarilo presadiť, či už to sú výborne fungujúce nemecké knižnice v Banskej Bystrici a v Košiciach, inšpirácie z benchmarkingu nemeckých knižníc, ktoré oslovili niektoré slovenské knižnice, fungujúce elektronické služby (Elektronická časopisecká databanka). Pre všetkých používateľov zo Slovenska, ktorí to majú k nám do Bratislavy ďaleko alebo jednoducho nemajú čas k nám chodiť, sme už v roku 2011 zaviedli službu elektronických výpožičiek z bohatej ponuky nemeckých vydavateľstiev – Onleihe. Je to téma, s ktorou sa slovenské knižnice teraz veľmi intenzívne zaberajú.

A čo budúcnosť? Aké sú vízie informačného strediska a knižnice Goetheho inštitútu podľa jeho vedúcej?

No, to je veľmi dobrá a aktuálna otázka. Naše pracovisko sa už niekoľko mesiacov nachádza v prestavbe priestorov. Po dvadsiatich rokoch sme sa rozhodli, že musíme priestory a naše služby radikálne zmodernizovať. Ako huby po daždi sa na celom Slovensku sprístupňujú verejné priestory, ktoré bojujú o návštevníkov, o ktorých sme si mysleli, že sú našou doménou. Každá druhá kaviareň sa na-

zýva literárna, či dokonca priamo „knižnica“, sprístupňuje regále s knihami, dokonca klavír, ale aj moderné elektronické dokumenty. Knižkupectvá sa veľmi zaktivizovali a ponúkajú denne literárne podujatia, rôznorodé prednášky a priťahujú návštevníkov rozličnými ponukami. Samozrejme, že veľa zohráva aj útulné prostredie, kde sa dá študovať, učiť sa, byť kreatívny, ale aj zabávať sa s priateľmi a hrať sa. A niečo podobné by sme chceli vytvoriť z nášho inštitútu – otvorený priestor pre všetkých, ktorých naša ponuka osloví, ale aj ktorí oslovia nás so svojou vlastnou ponukou. Aj to sme chceli naznačiť konferenciou, ktorú sme spoločne s partnermi zorganizovali nedávno v

Univerzitetnej knižnici v Bratislave¹. Všetkým nám je jasné, že dominantný už nie je len text, ale aj fotografia, filmový materiál, zvukové dokumenty, a to všetko v elektronickej podobe. No a úlohou knižníc je všetky tieto formy dokumentov spojiť do ponuky v našich nových zmodernizovaných priestoroch. Dúfame, že sa naši návštevníci u nás budú cítiť príjemne a budú sa k nám často vracáť.

Súčasťou vašej práce je aj intenzívne prepájanie slovenských a nemeckých knižníc, nadväzovanie vzájomnej spolupráce či podpora prekladateľov nemeckej literatúry. V čom vidíte rozdiely medzi slovenským a nemeckým knihovníctvom? Kde by sme mali hľadať inšpirácie?

Vždy sme sa snažili o istý druh kooperácie a dialógu. Najviac som sa tešila, keď sme dopomohli ku konkrétnej spolupráci a výmene medzi slovenskými a nemeckými odborníkmi, keď došlo k výmene skúseností – či už to bola problematika marketingu v knižniciach, komunikačných stratégií, problematiky komunálnych knižníc, využívania informačných technológií, architektúry knižníc a ich zariadenia. Podarilo sa nadviazať spoluprácu pre krátkodobejšie aj dlhodobejšie projekty jednotlivých knižníc, ale aj čo ma veľmi teší, počas nemeckého predsedníctva v organizácii IFLA sa podarilo zase nadviazať na aktivity slovenských odborníkov v tejto organizácii z minulosti. Inšpirácie možno hľadať všade, len sa treba navzájom stretávať a počúvať. Nemeckí knihovníci bojujú s podobnými problémami ako my. Len nám sa zdá, že to u nich ide všetko ľahšie. Referenti, ktorí nás nedávno navštívili v Bratislave, všetci do jedného pri rozlúčke povedali, že im pobyt na Slovensku, hoci krátky, veľa dal, veľmi pozorne sledovali naše prednášky a načúvali našim problémom. A všetci do jedného prejavili záujem o spoluprácu do budúcnosti. Je len na nás, či bude záujem.

Literatúra a podpora prekladov sú mojou srdcovou záležitosťou. Vďaka podpore vedenia sa v predchádzajúcich rokoch podarilo pozvať na Slovensko mnohých významných ocenených nemeckých autorov. A čo ma najviac teší, podarilo sa v slovenských vydavateľstvách vydať v preklade mnoho nových titulov. Hoci si myslím, že to je oproti pretlaku anglo-americkéj literatúry na našom trhu ešte stále

žalostne málo. Okrem podpory prekladov je však nevyhnutná aj podpora prekladateľov. Na Slovensku máme mnoho šikovných mladých prekladateľov, žiaľ, nemajú dostatok príležitostí a ponúk. Preto sme považovali za svoju povinnosť vyslať mladých prekladateľov na rôzne semináre, workshopy, knižné veľtrhy, študijné cesty do Nemecka. Aktívne organizujeme prekladateľské workshopy s autormi, ktoré sa tešia veľkej popularite. Na našom webe máme niekoľko už celé roky budovaných a sústavne aktualizovaných literárnych projektov.

Knihovníctvo sa stalo vašim „chlebom každodenným“. Ak by sme chceli byť trochu motivační, aké je jeho čaro?

Knihovníctvo je podľa mňa služba verejnosti, počas doterajšej svojej práce som sa stretla s množstvom zaujímavých ľudí a najviac ma tešilo, ak som im mohla pomôcť pri ich výskumnej práci, štúdiu, výučbe. Po rokoch praxe v centrálnych slovenských knižniciach som vybudovala špeciálnu knižnicu so všetkými s tým spojenými službami v Goetheho inštitúte. Niektorých našich návštevníkov som sprevádzala od stredoškolských štúdií a teraz o nich čítam v tlači, či dokonca ich knihy zaraďujem do fondu a v duchu si neskromne pomyslím, možno je to aj mojou zásluhou, čo tento človek dosiahol. Čiže stretávanie sa stále s novými

zaujímavými ľuďmi. Ale na druhej strane aj fascinácia tým, čo všetko dokáže dnešná technika a technológie a ako dokázali zmeniť našu profesiu. A trochu sa aj obávam, či budeme schopní držať krok s mladšou generáciou. Pred naším odborom stoja obrovské výzvy, myslím si, že už veľmi blízka budúcnosť ukáže, či ich budeme schopní zvládnuť.

A na záver o niečo odľahčenejšia otázka. Keď nemusíte riešiť pracovné záležitosti, čomu rada venujete svoj voľný čas?

Ja som dieťa socializmu a moji rodičia zažili v detstve iné časy, mojou túžbou bolo vždy cestovať, od 18. rokov som robila sprievodkyňu v cestovnej kancelárii, ale asi si dokážete predstaviť, kam som tak asi mohla tých turistov sprevádzať. Ako dieťa som s otcom chodievala na Devín a s ďalekohľadom sme sa pozerali na druhú stranu. Pravdu povediac som otcovi veľmi nerozumela, prečo to robíme. Až po rokoch som to pochopila. Takže rada by som si ešte pozrela a hlavne zažila mnohé miesta v blízkom, ale aj v ďalekom svete.

spracovala
Mgr. Eva Vašková
eva.vaskova@cvtisr.sk

